

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

LIFE REstore nozīme klimata politikas attīstībā un ieviešanā

2019. gada 13. jūnijs

**LIFE REstore starptautiskā konference "Degradēto
kūdrāju ilgtspējīga apsaimniekošana un ietekmes
uz klimata pārmaiņām samazināšana"**

Ilze Prūse
Klimata pārmaiņu
departamenta direktore

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Mitrzemju nozīme klimata politikā

No klimata
pārmaiņu
ierobežošanas
viedokļa

Dabiska **oglekļa
dioksīda krātuve**

! Viena no svarīgākajām
siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju /
CO₂ piesaistes kategorijām SEG
inventarizācijā un prognozēs.

No
pielāgošanās
klimata
pārmaiņām
viedokļa

**Palīgs plūdu
novēršanai** (dabisks
liela ūdens daudzuma
«uztvērējs» un
pakāpenisks atbrīvotājs)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Eiropas Savienības oglekļa mazietilpīgas attīstības stratēģija 2050.gadam

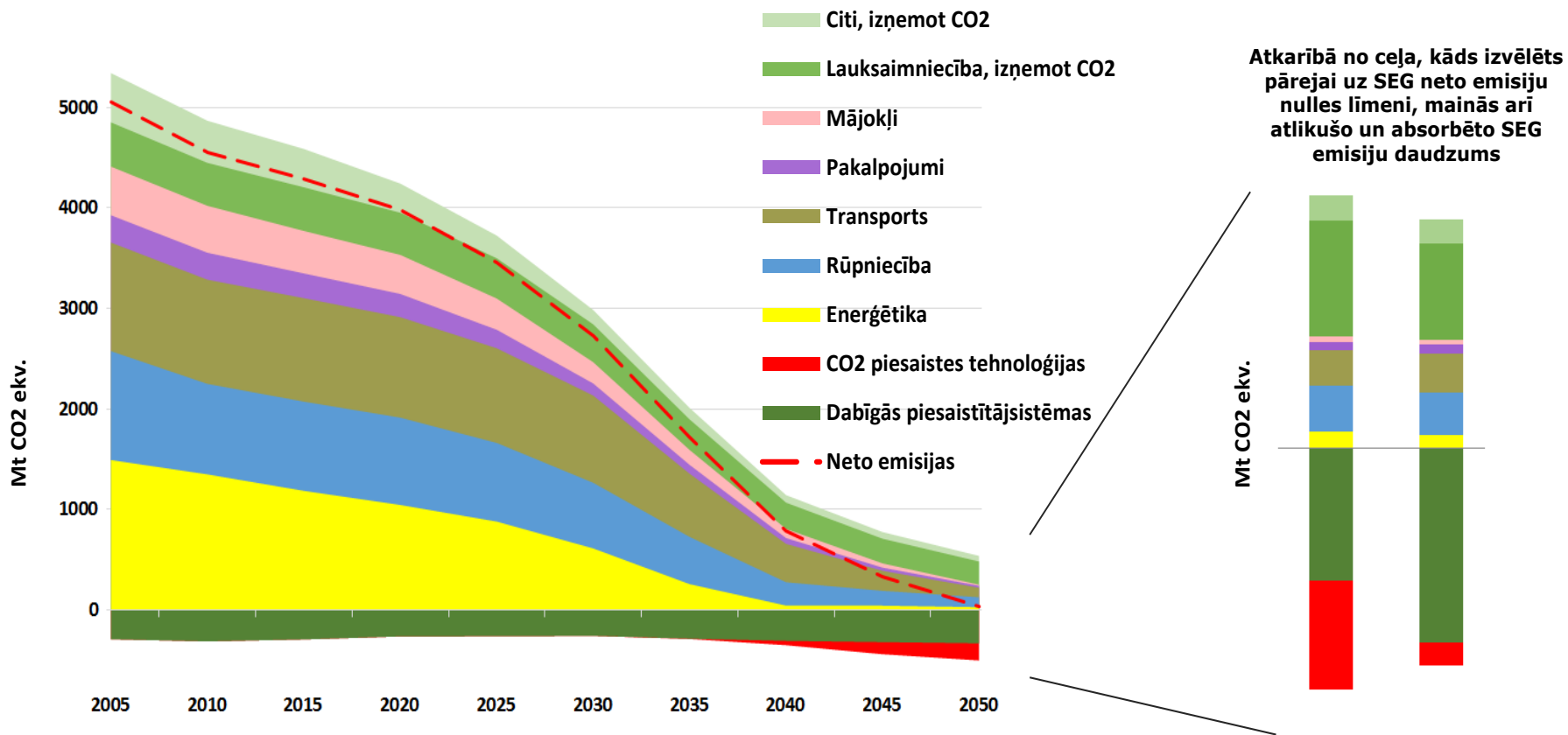

- 2018. gada 28. novembrī Eiropas Komisija (EK) publicēja paziņojumu "**Tīru planētu visiem!** *Stratēģisks Eiropas ilgtermiņa redzējums par pārticīgu, modernu, konkurētspējīgu un klimatneitrālu ekonomiku*".
- Tajā izklāstīts **EK redzējums par klimatneitrālas Eiropas sasniegšanu līdz 2050. gadam**, ievērojot Parīzes nolīguma mērķi noturēt pasaules vidējās temperatūras pieaugumu būtiski zem **2°C** robežas (un censties to ierobežot **1.5°C** robežā).
- Paziņojumā paredzēti 8 scenāriji, un tie grupēti trīs kategorijās:
  - ❑ **80–85% SEG emisijas samazinājums** līdz 2050. gadam
  - ❑ **90% SEG emisijas samazinājums** līdz 2050. gadam
  - ❑ **100% SEG emisijas samazinājums un nesamazināmo SEG emisiju pilnīga kompensēšana** ar oglekļa dioksīda piesaisti, kā arī oglekļa uztveršanu un uzglabāšanu (klimatneitralitāte) līdz 2050. gadam
- **Šobrīd vēl turpinās diskusijas. Lēmums par ES mērķi, visticamāk, tiks sagatavots 2019.gadā un apstiprināts 2020.gada sākumā. Daudzas valstis, t.sk. Latvija, atbalsta klimatneitralitātes mērķa noteikšanu.**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

EK Paziņojumā iekļautā klimatneitralitātes scenārija ilustrācija

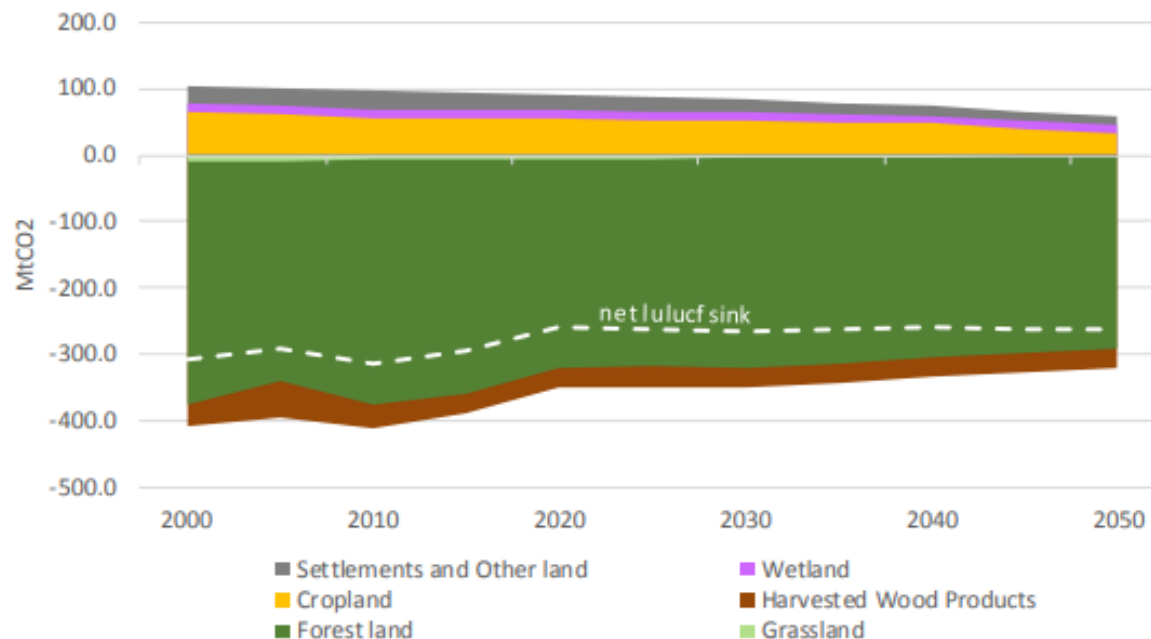

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

EK Paziņojuma galvenie vēstījumi par mitrzemēm 2050.gada kontekstā

- **Jāierobežo organisko augšņu un kūdras zemes izmantošanu lauksaimniecības produktu ražošanā,** kā arī jāizvairās no jaunu lauksaimniecības zemju veidošanas uz šādām augsnēm.
- **Jāveicina kūdras purvu un mitrzemju atjaunošana** (piemēram, ar ūdens līmeņa pacelšanu, lai samazinātu organiskā materiāla oksidāciju).
- **Kūdra nav starp izmantojamajiem energoresursiem.**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Līdz šim apstiprinātie Latvijas mērķi SEG ierobežošanai

		2013-2020	2021-2025	2026-2030
Ne-ETS emisijas		+17% (sadalīts arī ikgadējos mērķos)	-6% (tiks sadalīts arī ikgadējos mērķos)	
ETS emisijas		-21% (sadalīts ikgadējos mērķos konkrētām iekārtām)	-43% (tiks sadalīts ikgadējos mērķos konkrētām iekārtām)	
ZIZIMM uzskaites kategorijas	Apmežota zeme	Uzskaitāmās SEG emisijas nepārsniedz uzskaitāmo SEG piesaisti	Uzskaitāmās SEG emisijas nepārsniedz uzskaitāmo SEG piesaisti	Uzskaitāmās SEG emisijas nepārsniedz uzskaitāmo SEG piesaisti
	Atmežota zeme			
	Apsaimniekota meža zeme (meža references līmenis)*			
	Apsaimniekota aramzeme			
	Apsaimniekoti zālāji			
	Apsaimniekotas mitrzemes			

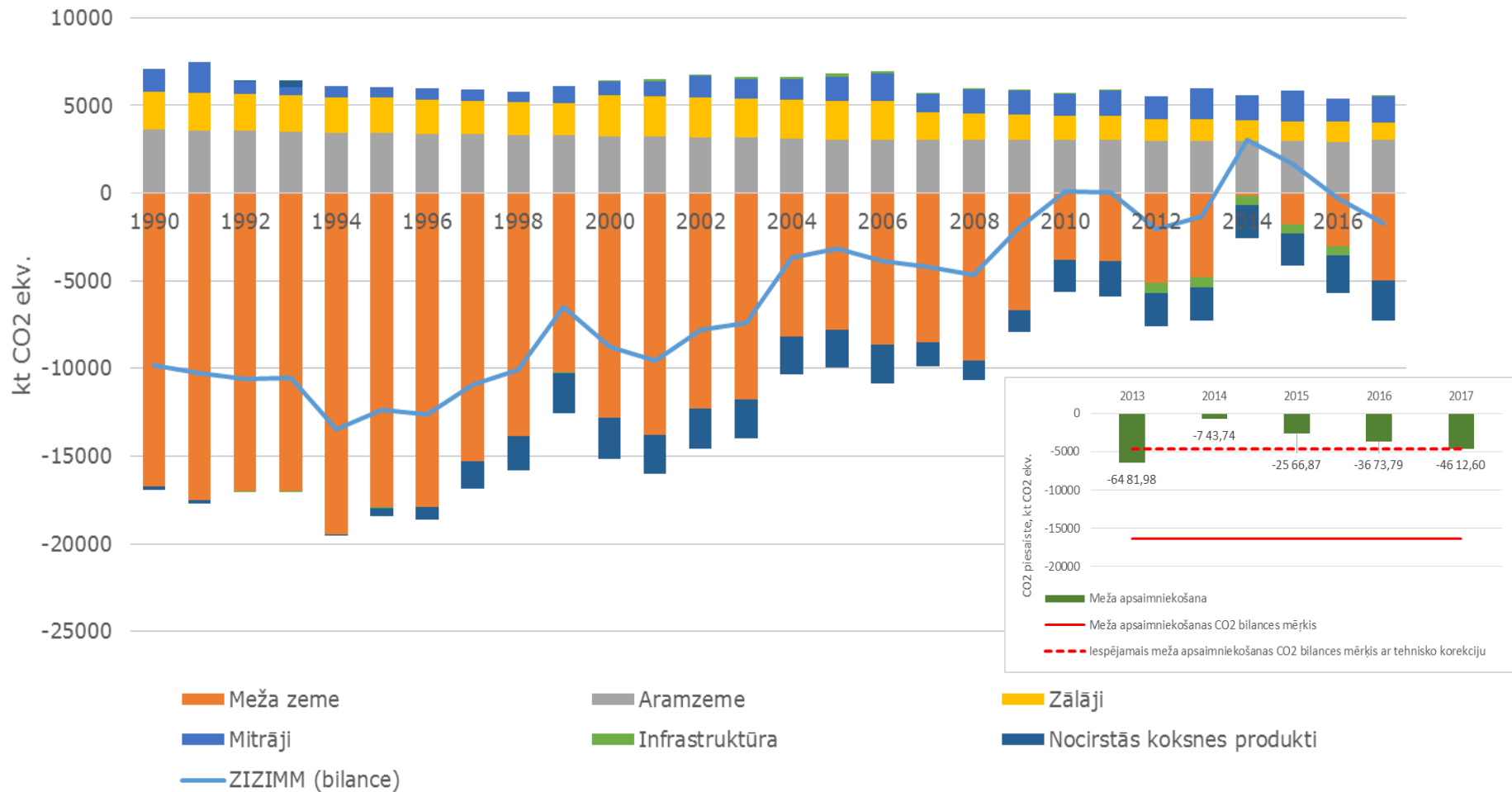
* **Meža references līmenis (MRL) 2013.-
2020.gadam ikgadēji noteikts -16 302 ktCO₂ ekv
apmērā**, taču tā gala vērtība pēc 2020. gada tiks
pārreķināta tehnisko korekciju ietvaros. 2021-
2030.gadam MRL aprēķinās līdz 2023. gada 30. jūnijam.

SEG - siltumnīcefekta gāzes
ETS – ES Emisijas kvotu tirdzniecības sistēma
ZIZIMM – zemes izmantošana, zemes
izmantošanas maiņa un
mežsaimniecība

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

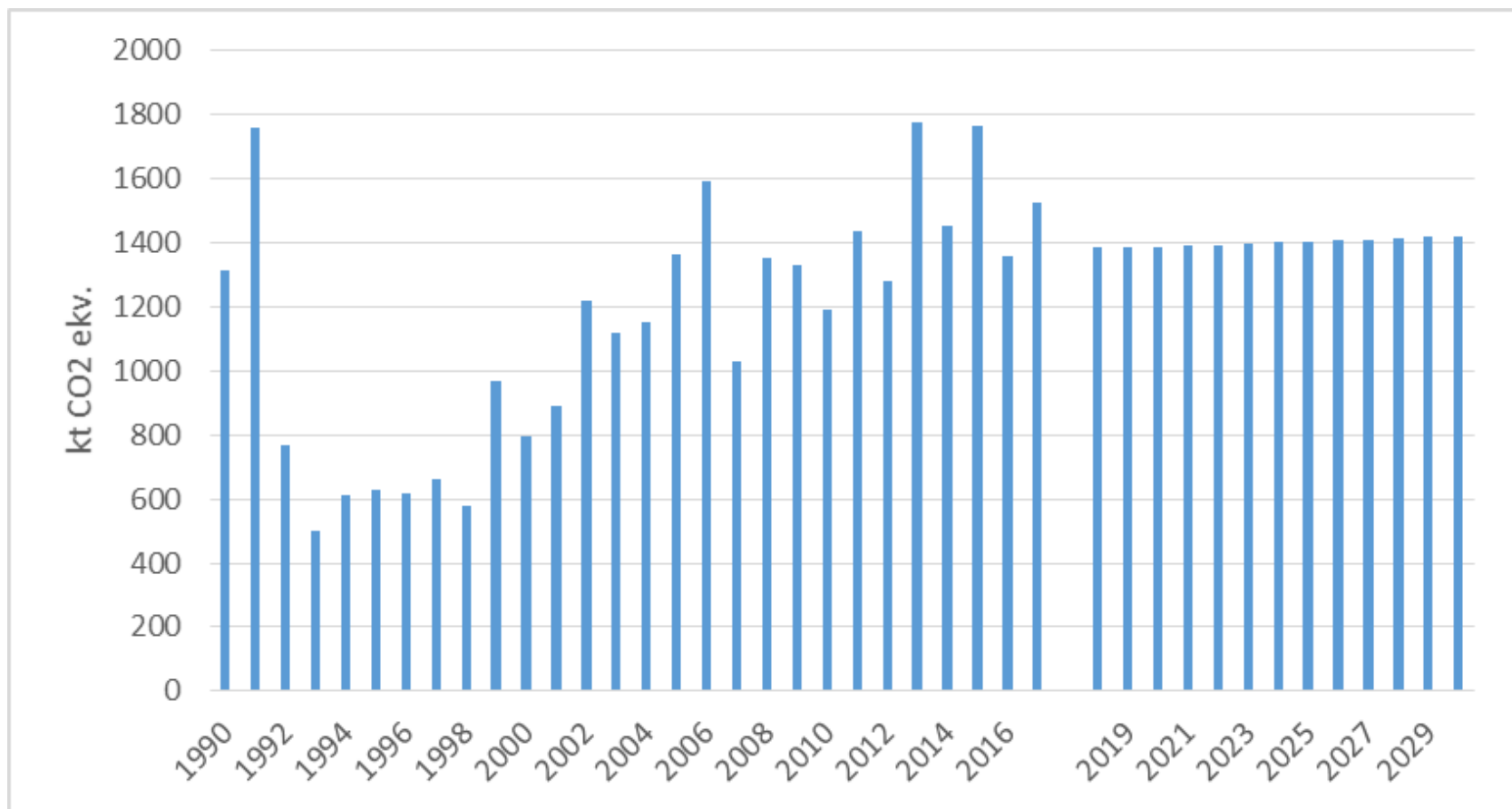
Zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības (ZIZIMM) sektora SEG emisiju un CO₂ piesaistes dinamika

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

SEG emisiju no mitrzemēm dinamika

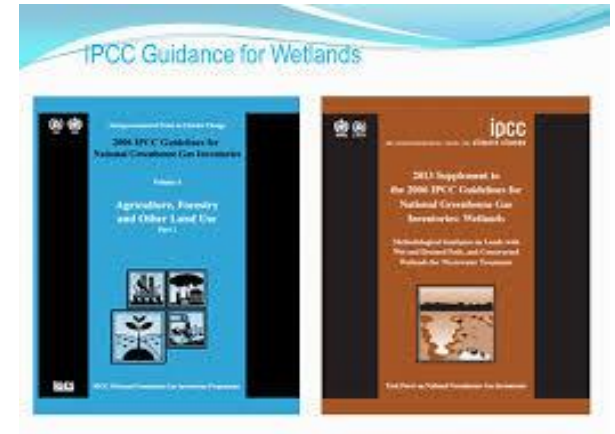

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

SEG aprēķinu no mitrzemēm veikšana

- Pagātnes un prognozējamās SEG no ZIZIMM, t.sk. mitrzemēm, **aprēķina LVMI Silava.**
- Aprēķinus veic:
  - ✓ **ievērojot Ministru kabineta 2017.gada 12.decembra noteikumus Nr.737** «Siltumnīcefekta gāzu inventarizācijas un prognožu sagatavošanas nacionālās sistēmas izveidošanas un uzturēšanas noteikumi»
  - ✓ **saskaņā ar 2006. gada Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes (IPCC) vadlīnijām** un šo vadlīniju 2013. gada papildinājumu

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

LIFE REstore nozīme – iespēja nacionālo SEG emisijas faktoru iekļaušanai SEG inventarizācijā precīzāku datu iegūšanas nolūkā

- IPCC 2006. gada un 2013. gada vadlīnijas SEG no mitrzemēm aprēķināšanai paredz izmantot:
  - a) noklusējuma emisiju faktoros (EF)** un dažos gadījumos arī noklusējuma darbību datus (AD); vai
  - b) savus nacionālos EF un AD, ja tie ir izstrādāti saskaņā ar 2006. gada un 2013.gada IPCC Vadlīnijām**
- Lai būtu iespējama LIFE REstore ietvaros izstrādāto nacionālo EF izmantošana SEG inventarizācijā un prognozēšanā:
  - Pētījuma rezultātiem jābūt publicētiem **starptautiski recenzētos, atzītos zinātniskajos žurnālos**;
  - LVMI Silava informē VARAM un LVĢMC par jaunu EF iekļaušanu SEG inventarizācijā un panākta **vienota izpratne par EF izmantošanu**;
  - LVMI Silava sagatavo **atbilstošus SEG aprēķinus, iekļaujot pamatojumu** par izmantotajiem nacionālajiem EF salīdzinājumā ar noklusējuma EF;
  - Aprēķinātās SEG iekļauj SEG inventarizācijā, to nacionāli saskaņo un iesniedz EK un UNFCCC sekretariātam;
  - **Aprēķinus pārbauda starptautisku pārbaužu ietvaros (gan EK līmenī, gan UNFCCC līmenī) un starptautiskie auditori piekrīt vai sniedz rekomendāciju par EF izmantošanu un pārrēķiniem.**

Viena no klimata pārmaiņu izpausmēm ir klimata ekstrēmi!

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

2018. GADA LAIKA APSTĀKĻI

Vidēji Latvijā 2018. gada nokrišņu daudzums

472,7 mm

Sausākais gads novērojumu vēsturē
(iepriekšējais rekords - 484,3 mm 1964. gadā)

Vidējā gaisa temperatūra

+7,6°C

3. siltākais novērojumu vēsturē kopā ar 2000.
un 2008. gadu

4 mēneši starp vissiltākajiem novērojumu vēsturē

Maijs – siltākais
Septembris – otrs siltākais
Aprīlis, Jūlijs – trešie siltākie

Stiprākais aukstuma vilnis pēdējos 5 gados

13 dienas (no 21. februāra
līdz 5. martam) Latvijā valdīja
aukstuma vilnis

4 dienas no +30°C līdz pirmajam sniegam

21. septembrī Jelgavā vēlākie +30°C
vēsturē, bet 25. septembrī jau
jauns agrākā sniega rekords

97 rekordi 11 dienās

Oktobra mēnesī 11 dienās pārspēti 97
maksimālās gaisa temperatūras rekordi,
no kuriem 5 bija attiecīgās diennakts
Latvijas rekordi

Pēdējais mitrais mēnesis bija aprīlis

Vidēji Latvijā aprīlis bija pēdējais
mēnesis, kurā nokrišņu daudzums
pārsniedza normu

Vasarā valda karstums, sausums un liesmas

Jūlija beigās un augusta sākumā nozīmīgākais karstuma vilnis vasaras sezonā
kopš 1997. gada;
2/3 novērojumu staciju no 4. maija līdz 20. jūnijam stiprākais sausums pēdējos
58 gados;
Lielākais ugunsgrēku skaits un kopējā platība pēdējos gados, bet Valdgailes
pagastā viens no lielākajiem ugunsgrēkiem Latvijā

© Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2019

Paldies par uzmanību!
Jautājumi?
@klimatam